

बार्हस्पत्यो भरद्वाजः। अग्निः। त्रिष्टुप् (६ पुरस्ताज्ज्योतिर्वा)

मध्ये होता दुरोणे बर्हिषो राळग्निस्तोदस्य रोदसी यजध्यै।

अयं स सूनुः सहस ऋतावा दूरात्सूर्यो न शोचिषा ततान ॥ ६.०१२.०१

तोदस्य- तपस्विनः। दुरोणे- सद्ने। बर्हिषः- दर्भासनस्य चित्तासनस्य। मध्ये। राट्- राजा। होता- देवानामाह्वता। अग्निः- पावकः सत्क्रतुः। रोदसी- द्यावापृथिव्यौ। यजध्यै- यष्टुम्। राजते। सोयम्। सहसः सूनुः- शक्तिजः। ऋतावा- प्रकृतिनियतिभूतसत्ययुक्तः। दूरादेव। सूर्यः। न- इव। शोचिषा- स्वप्रकाशेन। ततान- विस्तारयति ॥१॥

आ यस्मिन्त्वे स्वपाके यजत्र यक्षद्राजन्सर्वतातेव नु द्यौः।

त्रिषधस्थस्ततरुषो न जंहौ हव्या मघानि मानुषा यजध्यै ॥ ६.०१२.०२

द्यौः- द्योतक उपासकः। सर्वतातेव- यज्ञे। राजन्- स्वामिन्। यजत्र- पूज्य। यस्मिन्। अपाके- अपक्तव्ये। त्वे- त्वयि। नु- क्षिप्रम्। आ यक्षत्- आयजति। स त्वम्। त्रिषधस्थः- भूर्भुवःसुवस्थः सन्। ततरुषः- तारकः सन्। न- सम्प्रति। जंहः- अभिगन्ता सन्। यजध्यै- देवेभ्यः समर्पयितुम्। मानुषा- मनुष्यदत्तानि। मघानि- सम्पद्भूतानि। हव्या- चरुपुरोडाशध्यानभावनादिहव्यानि प्रत्यागच्छ ॥२॥

तेजिष्ठा यस्यारतिर्वनेराट् तोदो अध्वन्न वृधसानो अद्यौत्।

अद्रोघो न द्रविता चेतति त्मन्नमर्त्योऽवर्त्र ओषधीषु ॥ ६.०१२.०३

यस्य। अरतिः- गतिः। तेजिष्ठा- अतिशयेन तेजस्विनी। वनेराट्- आरण्ये दीप्ता। अध्वन्- मार्गे। तोदः- प्रेरकः सूर्यः। न- इव। वृधसानः- वर्धमानोऽग्निः। अद्यौत्- विद्योतते। अद्रोघः- अद्रोहः। न- सम्प्रति। द्रविता- शीघ्रगामी। ओषधीषु- वीरुत्सु भौमेष्वित्याध्यात्मिके। अवर्त्रः- अनिवार्यः। अमर्त्यः- अमरः। त्मन्- स्वतः। चेतति- ज्ञापयति ॥३॥

सास्माकैभिरेतरी न शूषैरग्निः ष्ट्वे दम् आ जातवेदाः।

ब्रन्नो वन्वन्कृत्वा नार्वोस्रः पितेव जारयायि यज्ञैः ॥ ६.०१२.०४

सः। जातवेदाः- जातविद्यः। अग्निः। एतरि- प्रपन्ने निमित्ते सति। न- सम्प्रति। शूषैः-
सुखकरैर्मन्त्रैः। अस्माकेभिः- अस्माभिः। दमे- सद्गानि। आ- आभिमुख्येन। स्तवे- स्तूयते।
द्र्वन्नः- द्रुमभक्षकः। भौमोन्मुखभावनदाहक इत्यध्यात्मिके। अर्वा न- अश्व इव। कृत्वा- प्रज्ञया।
वन्वन्- सम्भजन्। उस्त्रः पितेव- वृषभ इव। यज्ञैः। जारयायि- स्तुतो भवति ॥४॥

अध स्मास्य पनयन्ति भासो वृथा यत्तक्षदनुयाति पृथ्वीम्।

सद्यो यः स्पन्द्रो विषितो धवीयानृणो न तायुरति धन्वा राट् ॥ ६.०१२.०५

अध- अथ। अस्य- एतस्याग्नेः। भासः- रश्मीन्। पनयन्ति- स्तुवन्ति। यत्- यदा। वृथा-
अनायासेन। तक्षत्- तनूकुर्वन्। पृथ्वीम्- वनभूमिम्। अनुयाति- अनुगच्छति तदा। सद्यः- क्षणेन।
यः। स्पन्द्रः- स्पन्दनशीलः। विषितः- विमुक्तः। धवीयान्- गतिमान्। राट्- राजा। ऋणः-
गन्ता। तायुः- स्तेनः। न- इव। धन्व- मरुभूमिम्। अति- अतिक्रम्य गच्छति ॥५॥

स त्वं नो अर्वन्निदाया विश्वेभिरग्ने अग्निभिरिधानः।

वेषि रायो वि यासि दुच्छुना मदेम शतहिमाः सुवीराः ॥ ६.०१२.०६

अग्ने। विश्वेभिः- सर्वाभिः। अग्निभिः- त्वत्प्रणालीभिः। इधानः- उद्दीपितः। सः- असौ। त्वम्।
अर्वन्- प्राणभूत। नः- अस्मान्। निदायाः- निन्दाया अपगमय। रायः- दानयोग्यधनानि। वेषि-
कामयसे। दुच्छुनाः- दुःखकारिणीः। वि यासि- विविधं गमयसि। सुवीराः- शोभनवीर्यसम्पन्नाः।
शतहिमाः- शतायुषः। मदेम- तुष्येम ॥६॥